

„Em a Dex, Dex a Em, my dva.“ Touto kratičkou citací z knihy by se ve stručnosti dal shrnout děj působivého románu Davida Nichollse s názvem Jeden den. Vypráví o tom, jak jediný den dokáže ovlivnit dalších dvacet let života dvou lidí, ale i o tom, jak se mladické ideály mění ve všední život, aby se ve zralém věku přihlásily o slovo a došly naplnění – třebaže v jiné formě; o tom, že promarněné šance se už nikdy nevrátí, o tom, že opravdové přátelství dokáže překonat i zdánlivě nepřekonatelné; i o tom, že když je člověk konečně upřímný k sobě i druhým, dosáhne toho, po čem celý život toužil. Tedy – možná.

Propracovaný román Davida Nichollse zachycuje dvě dekády života dvou lidí, muže a ženy. Je to román velmi překvapivý a hlavně nadměru působivý – přestože byste to na začátku vůbec nečekali. Zpočátku na vás možná bude kniha působit jako dobře napsaný, avšak zcela obyčejný příběh s tuctovou a trochu otřepanou zápletkou. Ústřední dvojice se potkává a míjí a zase potkává a zase míjí – ale co dál?

Ovšem než si stačíte všimnout, příběh dvou mladých a postupně vyžívajících lidí, kteří se životem různě protloukají, hledají svou cestu, bolestně opouštějí své ideály a vzdávají se cílů, zjišťují, že životní cesta skutečně není čtyřproudá dálnice, na které můžete jet sto šedesátkou, ale mnohdy jde o pěšinku tak klikatou a neprostupnou, že si na ní cestu musíte klestit, vás naprosto pohltí. Proč? Protože je to tak neuvěřitelně uvěřitelné, že máte pocit, jako by ani nešlo o fikci, ale vlastně o příběh kohokoli z nás, o příběh blízkých přátel, s nimiž sdílíte životní radosti a strasti, o příběh vás samých.

Emma Morleyová a Dexter Meyhew se spolu potkávají v den ukončení školy. Emma – zajímavá intelektuálka a sečtělá studentka pohlčená vizí změnit svět a dokázat něco, za co by na sebe byla pyšná, Dexter – pohledný sukničkář pocházející z dobře situované rodiny, nijak extra chytrý, ale dost inteligentní na to, aby věděl, co potřebuje udělat, aby byl jeho život stále bezstarostný. Jeden společný den, jedna společná noc. Ačkoli se k sobě na první pohled nehodí, ze svého života si už nezmizí. Ačkoli jsou každý úplně jiný, spojuje je nerozdělitelné pouto. Ačkoli každý má našlápnuto v životě úplně jinam a věci řeší rozdílným způsobem, oba zažívají vzestupy i bolestivé pády. A ačkoli se třeba několik let nevidí, není dne, kdy by o sobě nevěděli a navzájem na sebe nemysleli. Jak tohle skončí?

Než si stačíte všimnout, příběh dvou mladých a postupně vyžívajících lidí, kteří se životem různě protloukají, hledají svou cestu, bolestně opouštějí své ideály a vzdávají se cílů, zjišťují, že životní cesta skutečně není čtyřproudá dálnice, na které můžete jet sto šedesátkou, ale mnohdy jde o pěšinku tak klikatou a neprostupnou, že si na ní cestu musíte klestit, vás naprosto pohltí.

Ve skutečnosti vlastně nejde až tak o samotný příběh, čím si vás Jeden den podmaní. To, čím si vás román získá, je způsob, jakým Nicholls dokáže tento příběh sdělovat. Jeho vypravěčské schopnosti jsou totiž skvělé a zvolené vypravěčské postupy jednoduché, nápadité a velmi účinné. Nicholls se nesnaží o virtuozitu a šokující dějové zvraty. Celý román plyne rozvláčně – tak, jako plyne skutečný život – postavy postupně dozrávají, mění se, ale čtenář se přesto nenudí. Nic není zbytečně omíláno, jednotlivé kapitoly na sebe dokonce mnohdy přímo nenavazují, ale v čase se posouváme skokem, takže postavy opouštíme v určité situaci, na životní křižovatce, před důležitými rozhodnutími nebo po velkých změnách, ale další střípek jejich osudů se před námi otevře až mnohem později. Tím si ovšem Nicholls zajišťuje čtenářovu naprostou pozornost – abychom udrželi nit, musíme v této chvíli číst velmi pozorně a o knize přemýšlet, vzpomínat na předešlé události, spojovat je s následným vývojem, rušit své představy o tom, jak jsme si mysleli, že se situace vyvine, čímž nás pak příběh o to více vtahuje. Jak prostě!

Pokud Nicholls celý příběh, čítající více jak 400 stran textu, někam směřoval, pak jistě k velké konečné pointě. Poté, co je již příběh uzavřen, vrací jej Nicholls na úplný začátek.

Ocitáme se tedy v místě, odkud jsme vyšli, a najednou si díky tomu uvědomujeme tu obrovskou změnu, jíž Emma a Dexter (a my spolu s nimi) prošli a která se zpětně zdá tak neskutečná. Prohlíželi jste si někdy fotky z dětství či mládí, dívali jste se na své minulé já – najednou tak vzdálené a cizí, neboť mu chybějí vaše současné zkušenosti – a ptali jste se nevěřícně a s notnou dávkou až rozpačité melancholie sami sebe: „Jsem tohle opravdu já?“ Pokud ano, ten pocit důvěrně znáte. A Nicholls jej dokáže naprosto bez varování vyvolat, takže vás, nepřípravené, hluboce zasáhne. A pokud vám v té chvíli na mysli nevytanou vaše vlastní tísnivé vzpomínky na promarněné šance a palčivě šířavý pocit, že prostě musíte se svým životem něco udělat, jinak může být pozdě, pokud se ve vás nezačne po troškách sbírat odvaha k jakékoli alespoň maličké změně, pak jste nic nepochopili...